

Abstrakt

Disertační práce se zabývá násilím na ženách z pohledu mezinárodního práva lidských práv. Zkoumá, jak toto mezinárodněprávní odvětví zajišťuje potírání tohoto násilí. Proto nejprve mapuje teoretické přístupy k tomu, jak lze k této ochraně přistupovat. Na to navazuje analýza standardů a garancí, jež poskytují relevantní instrumenty a mechanismy na univerzální i regionální úrovni. Mapuje jak ochranu obecnou a dovozovanou z existujících nepřímých norem, tak tu specifickou, garantovanou přímými regionálními úmluvami proti násilí na ženách. Právě těmto úmluvám práce věnuje zvláštní prostor a vzájemně porovnává Istanbulskou úmluvu vzniklou na půdě Rady Evropy a meziamerickou Úmluvu Belém do Pará. Následně se soustředí na evropský prostor a to, jaký reálný vliv na něj mohla a dále může mít Istanbulská úmluva. Analyzuje tedy, jak tato úmluva ovlivnila dění na úrovni Evropské unie, především návrh směrnice EU proti násilí na ženách, a jak s ní ve své rozhodovací činnosti zachází Evropský soud pro lidská práva (ESLP). Nakonec přibližuje lidskoprávní kontext v České republice a zamýšlí se nad tím, jaký přínos by mohla ratifikace Istanbulské úmluvy přinést ve vztahu ke konkrétním nedostatkům české praxe.

Práce dochází k tomu, že zajišťování ochrany před násilím na ženách v mezinárodním právu je komplexní, mnohvrstevnatý proces, který reflektuje řadu doktrinálních přístupů a kombinuje různé prameny práva. Nejrozvinutější standardy ochrany lze nalézt v evropském a americkém regionálním systému. Právě zde lze sledovat přínosy specifických závazných úmluv, jejichž přístup lze považovat za aktuálně nejadekvátnější způsob zajišťování zmiňované ochrany. Významnou roli zde hrají také lidskoprávní soudy, které násilí na ženách postihují i bez nutné návaznosti na tematicky specifickou úmluvu, a výrazně tak přispívají ke konkretizaci povinností států ve vztahu k tomuto lidskoprávnímu porušení a možnosti dosažení spravedlnosti jednotlivými oběťmi. Na univerzální úrovni doposud specifická závazná úprava chybí, přičemž se práce klaní k podpoře vzniku takového globálního instrumentu. Nakonec je nutno uznat rozsah vlivu, který regionální úmluvy, přinejmenším Istanbulská úmluva, mohou mít. Právě Istanbulská úmluva se postupem času přetavila ve fenomén, který působí nejen na své smluvní strany, nýbrž také na jurisprudenci ESLP, jenž ji postupně využívá jako výkladové vodítko, a na Evropskou unii, která ji nejprve ratifikovala a následně použila jako předlohu pro znění svého návrhu směrnice proti násilí na ženách. Jde tak o instrument, který začal „přesahovat sám sebe“ a skýtá potenciál posilovat právo žen na život bez násilí v rámci evropského kontinentu.

Klíčová slova: násilí na ženách, genderově podmíněné násilí, ženská práva